info@payamdaily.ir

پیام آشنا

نخستین روزنامه صبح البرز

شماره ۲۶۵۲

شنبه / ۳/ آذر / ۱۴۰۳

۲۱ / جمادی الاولی / ۱۴۴۶

23 / November / 2024

صاحب امتیاز: موسسه همگامان اندیشه زمان

مدیرمسئول: محمود حیدری سردبیر: یاهره حیدری

نشانی: کرج، بلوار تعاون، خیابان فرهنگ، جنب کانون کارشناسان رسمی دادگستری

تلفن: ۳۲۵۳۲۸۳۸-۳۲۵۳۴۴۳۴-۰۲۶/ فکس: ۳۲۵۳۰۱۰۱

امتیاز در طرح ارزیابی کیفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: ۶۷/۸۰

چاپ: کارگر

امروز با حافظ

در ازل پرتو حُسنت ز تجلی دَم زد
عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد
جلوه‌ای کرد رُخت دید مَلَک عشق نداشت
عینِ آتش شد از این غیرت و بر آدم زد

خواندنی

خوش آن کسان که چنان مست و بیخودند امروز
که فارغ از غم فردا و یاد دوش‌دند

جلی

اوقات شرعی

اذان صبح	طلوع آفتاب	اذان ظهر	غروب آفتاب	اذان مغرب
۰۵:۲۲	۰۶:۵۱	۱۱:۵۳	۱۶:۵۴	۱۷:۱۳

برگه

هیچوقت برای تبدیل شدن به چیزی که ممکن بود باشی دیر نیست...

جرج الیوت

برش

خداحافظی تهرانی‌ها با پایتخت؟

انتقال پایتخت ماجرایی تکراری است که در شروع دولت‌ها در ایران رسانه‌ای می‌شود و طرح‌هایی از انتقال و گزینه‌های جایگزینی به رأس اخبار می‌آیند و بعد در سایه سکوت به فراموشی سپرده می‌شوند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از شرق، انتقال پایتخت ماجرایی تکراری است که در شروع دولت‌ها در ایران رسانه‌ای می‌شود و طرح‌هایی از انتقال و گزینه‌های جایگزینی به رأس اخبار می‌آیند و بعد در سایه سکوت به فراموشی سپرده می‌شوند.

نخستین بار که طرح انتقال پایتخت به‌طور جدی مطرح شد در دولت مهندس میرحسین موسوی بود و بعد همین فرایند در دولت‌های هاشمی، خاتمی و احمدی‌نژاد تکرار شد و در همه موارد سرنوشت همانی بود که در دوره نخست رقم خورده بود. حتی در سال ۹۲ هم انتقال پایتخت به یک موضوع جدی تبدیل شد که در مجلس پیگیری شد و حتی کمیسیون عمران طرحی را مصوب کرد که می‌توانست انتقال پایتخت را وارد فاز جدیدی کند؛ زیرا دولت دهم پرند را به عنوان پایتخت سیاسی و اداری در نظر گرفته و حتی ۴۰۰ هکتار از زمین‌های مجاور مسکن مهر در این منطقه را برای ساخت وزارتخانه‌ها جانمایی کرده بود.

اما آن نیز ناکام ماند. هرچند مجلس شورای اسلامی توانست سال ۱۳۹۴ قانون امکان‌سنجی انتقال مرکز سیاسی و اداری کشور و ساماندهی و تمرکززدایی از تهران را به تصویب رساند، با این حال کارشناسان شهری از جمله پیروز حناچی، شهردار سابق تهران، امکان انتقال پایتخت را ضعیف دانستند. در سال ۱۳۹۷ نیز شورای عالی ساماندهی پایتخت شکل گرفت، اما در سال ۱۳۹۹ نتیجه این تحقیقات منجر به آن شد که موضوع انتقال پایتخت از دستور کار خارج شود. همان سال ۹۹ بود که ابوترابی، نماینده مجلس، از تامه روحانی، رئیس‌جمهور وقت، به دبیر شورای عالی خبر داد و البته امید داشت تا پایان کرونا باید صبوری کرد.

لو که آن زمان عضو ناظر مجلس در شورای ساماندهی مرکز سیاسی و اداری کشور و تمرکززدایی از تهران بود، با بیان اینکه جانمایی و همه موارد در زمینه انتقال پایتخت مشخص شده است، توضیح داد: «قرارگاه خاتم‌الانبیا(ص) نیز نامه‌ای را رسما به رئیس‌جمهور ارسال کرده و بدون اینکه پولی از دولت بخواهد عنوان کرده که ساماندهی تهران را انجام می‌دهد و انتقال پایتخت سیاسی و اداری را نیز به سرانجام می‌رساند». او افزود: «قرارگاه خاتم‌الانبیا(ص) بدون اینکه پولی بخواهد و هزینه‌ای بر دولت بار کند، عنوان کرده که این توان را دارد و باید ببینیم تصمیم رئیس‌جمهور چیست».

در نهایت، تا آغاز به کار دولت پزشکیان، این طرح مغفول ماند؛ بود؛ هرچند شهریور بود که رئیس‌جمهور از ضرورت انتقال پایتخت گفت و تأکید کرد: «توسعه کشور با ادامه روند فعلی امکان‌پذیر نیست. اینکه بخواهیم همچنان منابع لوله را از جنوب کشور و دریا به مرکز بیاوریم و تبدیل به محصول کنیم و دوباره برای صادرات به جنوب بفرستیم، به‌شدت تون رقابت ما را مستهلک کرده و کاهش می‌دهد. چاه‌های نداریم جز اینکه مرکزیت اقتصادی و سیاسی کشور را به جنوب و نزدیک دریا منتقل کنیم. تهران به عنوان پایتخت کشور با مشکلاتی دست‌به‌گریبان است که هیچ راه‌حلی جز انتقال مرکزیت نداریم». او در بیان مشکلات دامن‌گیر غیرقابل مدیریت تهران هم گفت: «کمبود آب، نشست زمین، آلودگی هوا و امثال آن با تداوم سیاست‌ها و اقداماتی که تا به‌حال اتخاذ و اجرا شده‌اند، فقط تشدید شده و راه‌حل اساسی جابه‌جایی مرکزیت سیاسی و اقتصادی کشور است. انتقال مرکزیت سیاسی و اقتصادی هم به این شکل که ما خودمان در تهران بنشینیم و به مردم بگوییم جابه‌جا شوند، مقدور و ممکن نیست. باید ابتدا خودمان برویم تا مردم هم دنبال ما بیایند».

این سخنان رئیس‌جمهور از عزم دولت چهاردهم برای انتقال پایتخت خبر می‌داد تا اینکه دیروز رسما این فرایند با انتخاب محمدرضا عارف به عنوان مأمور بررسی انتقال پایتخت کلید خورد. مسعود پزشکیان با اشاره به آغاز مطالعات طرح انتقال پایتخت گفت: آقای دکتر عارف مأموریت بررسی این طرح را بر عهده دارند. بی‌توجهی به این موضوع می‌تواند کشور را در آینده با بحران‌های زیست‌محیطی و مشکلات متعدد دیگر مواجه کند. حال باید دید این طرح هم ماند تلاش همه دولت‌های گذشته در گوشه‌ای رها خواهد شد یا این بار عارف معاون اول رئیس‌جمهور، می‌تواند در این مأموریت موفق عمل کرده و بالاخره گره انتقال پایتخت را باز کند.

تجربه‌های رخداده در جهان نشان می‌دهد که با وجود موفقیت این طرح در برخی کشورها، حتی موفق‌ترین آنها هیچ‌گاه نتوانسته به پایتخت جدید متکی باشد. برای مثال، کوالالامپور همچنان به عنوان پایتخت سیاسی و مرکز کشور مالزی شناخته می‌شود، اما ایده تأسیس پایتخت اداری جدید به عنوان جایگزین کوالالامپور، در اواخر سال ۱۹۸۰ و در زمان حاکمیت ماهاتیر محمد شکل گرفت و شهر پوتراجایا در ۱۹ اکتبر ۱۹۹۵ به عنوان پایتخت اداری مالزی معرفی شد. بسیاری از نمونه‌های موفق انتقال پایتخت که در جهان وجود دارند مانند برزیل، استرالیا، آلمان و ترکیه، عموما به پیش از دهه ۵۰ میلادی بازمی‌گردند و با توجه به هزینه‌های آن دوران و شرایط خاص کشورها، قابل مقایسه با شرایط کنونی نیستند. با این حال، طرفداران این جابه‌جایی می‌گویند بحران‌های زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی موجود در تهران، ضرورت انجام اقداماتی اساسی را بیش‌ازپیش روشن‌تر کرده است.

مسعود پزشکیان، رئیس دولت چهارم نیز از همین ابتدای کار، ضرورت انتقال پایتخت به جای دیگر را گوشزد کرده است. اما در کنار هزینه گزاف این انتقال و وجود عزم و اراده برای تکمیل این فرایند پیچیده فعلا سخن گفتن از نتیجه کمی زود است.

گزارش روز

۴ نکته در مورد تحریم‌های جدید اتحادیه اروپا علیه ایران

به گزارش پیام آشنا به نقل از جهان نیوز، اتحادیه اروپا به تازگی دست به یک اقدام ماجراجویانه و غیرمنطقی علیه کشورمان زده است. ماجرا از این قرار است که این اتحادیه شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران را به بهانه نقش ادعایی آن در انتقال تسلیحات به روسیه و ایفای نقش در بحبوحه جنگ اوکراین، تحریم کرده است. این اتحادیه همچنین "محمد رضا مدرس خیابانی" رئیس شرکت کشتیرانی ایران را هم تحریم کرده است.

جدای از این‌ها، یک فرد و چهار نهاد دیگر نیز که مرتبط با ادعاهای اروپا با محوریت جنگ اوکراین و کمک به روسیه در قالب این جنگ بوده اند نیز هدف تحریم قرار گرفته اند. در این راستا، برخی از صاحب نظران و تحلیلگران سعی دارند به این سوال پاسخ دهند که دلیل ماجراجویی جدید اتحادیه اروپا علیه کشورمان چیست؟ به بیان ساده تر، اروپا از رهگذر این تحریم ها چه اهدافی را دنبال می کند؟ به نظر می رسد در پاسخ به این پرسش باید ۴ مولفه را مد نظر داشته باشیم

یک: اروپا و تداوم اتهام‌زنی علیه ایران با محوریت جنگ اوکراین

از همان آغاز جنگ اوکراین تا به امروز، اروپایی ها در چندین نوبت اتهامات مختلفی را علیه کشورمان مطرح کرده و همچنان نیز می کنند. به عنوان مثال، بیشتر بارها ادعاهای مختلفی در مورد ارسال موشک و پهپادهای ایرانی و یا حتی حضور پرسنل نظامی کشورمان در روسیه و میدان های جنگ اوکراین و یا حضور نظامیان روسی در ایران برای فراگرفتن برخی آموزش های مرتبط با کار با تسلیحات ایرانی، مطرح شده است.

جالب اینکه اخیرا ولادیمیر زلینسکی رئیس جمهور اوکراین در موضع گیری معناداری اعتراف کرده که ایران هیچ موشکی را به روسیه نفرستاده است. با این حال، اروپایی ها بر پایه همین مساله علیه ایران اعلام تحریم کرده اند و مدتی قبل پروازهای خطوط هوایی ایران به اروپا را تحریم کردند؛ حال اقدام جدید اتحادیه اروپا علیه ایران را نیز بایستی در همین راستا ارزیابی کنیم. به بیان ساده تر، این اقدام را باید به مثابه ادامه یک روند که پیشتر هم شاهد آن بوده ایم در نظر بگیریم.

دو: نیم‌نگاه اروپایی ها به نشست فصلی شورای حکّام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

این یک تاکتیک کلیشه ای و تکراری از سوی قدرت های غربی علیه ایران است که هرگاه در آستانه یک رویداد مهم با محوریت مسائل مرتبط با کشورمان هستیم،آن ها دست به شائتاژهای تبلیغاتی می زنند و با جنجال سازی های عجیب و غریب سعی در سیاه کردن فضا علیه ایران دارند.

حال در شرایطی که در آستانه برگزاری نشست فصلی شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی هستیم، اینطور به نظر می رسد که قدرت‌های اروپایی سعی داشته‌اند جو بین المللی را به نحوی علیه ایران مدیریت کنند تا زمینه برای تصویب یک قطعنامه ضدایرانی در نهاد مذکور فراهم شود و این مساله با اجماع بین المللی مواجه گردد.

سه: خوش‌رقصی اروپا برای "دونالد ترامپ"

مدت زمان زیادی از پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۴ آمریکا نمی گذرد با این حال، او به سرعت در حال انتخاب چهره های کلیدی تیم سیاست خارجی و امنیت ملی خود است. در این رابطه، یکی از نکات مهم و قابل تامل این است که اغلب چهره‌های حاضر در دولت وی مخصوصا در عرصه سیاست خارجی آمریکا را افرادی تندرو با رویکردهای تهاجمی تشکیل می دهند.

افرادی که پشت گرمی زیادی به صهیونیست‌ها دارند و در عین حال، سال ها علیه قطب های قدرت مخالف با واشینگتن نظیر ایران، موضع گیری های تندی را داشته اند. حال در این شرایط، اتحادیه اروپا با وضع تحریم های تازه علیه ایران، به نوعی سعی داشته این چراغ سبز و خوش رقصی را برای دولت ترامپ داشته باشد که موضع این بلوک از قدرت نسبت به ایران هم، با ترامپ و ترامپیست‌ها همراه و هماهنگ است.

چهار: همراهی معنادار اروپا با صهیونیست‌ها

بر کسی پوشیده نیست که لابی های صهیونیستی از قدرت و نفوذ زیادی در کشورهای مختلف اروپایی برخوردار هستند. این لابی‌ها همواره با پول پاشی‌های فراوان سعی داشته‌اند تا منافع رژیم اشغالگر قدس را به ضرر کشورمان تامین کنند و در این رابطه ورای پول، از اهرم های متنوع دیگری نیز بهره برده و می برند. کافی است توجه داشته باشیم که همین چند ماه قبل، اقدام دولت آلمان در تعطیل کردن مرکز اسلامی هامبورگ و یا تاکید برلین بر ضرورت تعطیل شدن کنسولگریهای کشورمان در خاک آلمان، همه و همه به اذعان بسیاری از تحلیلگران ناشی از نفوذ لابی های اسرائیلی و اقدامات آنها علیه ایران در آلمان بوده است.

حال در مورد اعمال تحریم های تازه علیه ایران از سوی اروپا نیز نباید از نقش لابی‌های صهیونیستی غافل شویم. در این میان، نکته قابل تامل این است که اروپایی‌ها در شرایطی ایران را به انتقال سلاح به روسیه متهم می کنند که خود میلیاردها دلار تسلیحات را به رژیم اشغالگر داده اند و عملا همدست کشتار بیش از ۴۰ هزار غیرنظامی فلسطینی در نوار غزه و صدها تن دیگر در لبنان بوده‌اند.

جالبتر اینکه همانطور که پیشتر هم گفته شد، طرفی که در جبهه مقابله با روسیه است یعنی اوکراین، به صراحت انتقال موشک های ایرانی به روسیه را تکذیب کرده است؛ مسائلی که همه و همه نشان می‌دهند تا چه اندازه استانداردهای قدرت های غربی در رابطه با ایران، دوگانه، خصومت آمیز و عاری از استدلال منطقی هستند.

اشاره

پشت پرده پیامک‌های آلوده در بهارستان

انتظار می‌رفت که دلواپسان و تندروها به این راحتی‌ها با دولت پزشکیان و دولتمردانش کنار نیایند و هر از چندی با تراشیدن یک اشکال و ایجاد یک بحران دولت را در راه پیگیری و رسیدگی به امورات جاری کشور و اهداف از پیش تعیین شده ناکام بگذارند اما کمتر کسی فکرش را می‌کرد که بخواهند بدین سرعت دست به کار شوند و مدام چوب لای چرخ دولت بگذارند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از آرمان ملی، انتظار می‌رفت که دلواپسان و تندروها به این راحتی‌ها با دولت پزشکیان و دولتمردانش کنار نیایند و هر از چندی با تراشیدن یک اشکال و ایجاد یک بحران دولت را در راه پیگیری و رسیدگی به امورات جاری کشور و اهداف از پیش تعیین شده ناکام بگذارند اما کمتر کسی فکرش را می‌کرد که بخواهند بدین سرعت دست به کار شوند و مدام چوب لای چرخ دولت بگذارند.

آنچه مسلم است یک جریان مشخص تند و دلواپس که عقبه فکری و عملکردی هم دارد درصدد است تا با اقدامات ایذایی، پروپاگاندا، تخریب و هجمه علیه دولت و دولتمردان اجازه عملکردها و اقدامات مثبت و موثر در جهت عمل به وعده ها و شعارها به دولت ندهد. کافی است که نگاهی به اقدامات و عملکرد این جریان تندرو از ابتدای پیروزی مسعود پزشکیان تا تشکیل دولت و پس از آن بیندازیم تا مشخص شود این جریان در همین مدت کوتاه چند ماهه، چه میزان در جهت تخریب و سیاه‌نمایی علیه دولت و هجمه بر ضد دولتمردان عمل کرده است. در چنین شرایطی بود که بسیاری از صاحب‌نظران از تصمیم مسعود پزشکیان برای وفاق با این گروه در حیرت و تعجب فرو رفته بودند. واقعیت امر بر آن است که دلواپسان و تندروها فکرش را هم نمی‌کردند که دولت سیزدهم ناتمام بماند و در میانه‌های راه دوباره برای تشکیل دولت دیگری در تکاپو باشند. هر چند که در این راستا نیز از تمامی امکانات برای رسیدن مجدد به پاستور استفاده کردند؛ اما این بار نقش مردم باعث شد تا برخلاف آنها که دسته‌جمعی داعیه‌دار حضور در پاستور بودند مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور شود. لذا کاملا طبیعی است که بخواهند از روز اول اجازه کار و فعالیت به پزشکیان و دولتمردانش ندهند.

یک روز به کابینه رئیس‌جمهور می‌تازند، روز دیگر شعارها و وعده‌های رئیس‌جمهور را به باد نقد می‌گیرند و از پی آن خواستار تغییرات در انتصابات می‌شوند و رئیس‌جمهور را تهدید به شکایت و زندان می‌کنند لذا رئیس‌جمهور محترم باید بداند این منطق دلواپسان است که هر چیزی را که موافق منویات و نظراتشان نباشد تخریب کرده یا در صدد حذف برمی‌آیند. حال این رویکرد با وفاق ملی پزشکیان بخواند یا نخواند برای آنها مهم نیست و فقط اهداف خود را پی می‌گیرند و هیچ اهمیتی به پزشکیان و دولتش هم نمی‌دهند. لذا به نظر می‌رسد که دولت باید موضع محکمی در قبال این جریان حداقلی و پُرمدعا اتخاذ کند تا آنها نتوانند؛ اینگونه دولت را تحت فشار گذاشته و اهداف خود را پیش ببرد.

از تخریب تا پیامک!

بعنظر می‌رسد که خط تخریب تندروها و دلواپسان پایانی ندارد و برای رسیدن به اهداف خود از هر وسیله‌ای حتی توسل به اقدامات غیراخلاقی هم ویژه‌گردن نیستند چنانکه با وجود تاکید رهبری بر همگرایی با دولت اما ترسی ندارند که دولت را هم خیانتکار بخوانند.

پس از اقدامات اخیری که در تخریب چهره محمدجواد ظریف صورت گرفته و تلاش‌های دلواپسان برای کنارزدن وی از دولت حال با فشار رسانه‌ای با قالتن مجلس! اخیرا تندروها اقدامات تخریبی دست‌ازپا یک بی‌اخلاقی کامل کرده‌اند چنانکه پیامک‌هایی ضددولت و ظریف برای نمایندگان ارسال شده و طی آن معاون راهبردی رئیس‌جمهور را جاسوس و خائن و رئیس‌جمهور را خیانتکار خوانده‌اند. اقداماتی که با واکنش برخی نمایندگان مجلس که حتی بعضا با ظریف مخالف هستند نیز همراه شد. چه اینکه مجتبی زارعی، نماینده تهران در جلسه علنی مجلس در تذکری گفت: «ضمنی با ستاد مرکزی پیامک‌سازان علیه نمایندگان مجلس، رئیس مجلس و نیروهای مسلح دارم، می‌گویند نیروهای مسلح هرچه زودتر اسرائیل را با خاک یکسان کند. طریف جاسوس است و مجلس و رئیس مجلس در حال خیانتند و باید هرچه زودتر رئیس‌جمهور را به قوه قضائیه معرفی کنند. در جواب به این پیامک‌سازان می‌گویم، نیروهای مسلح نه تابع پیامک شما بلکه تابع فرمانده کل قوای حکیم هستند و بنا دارند نه تعلل کننده نه شائبه‌زدگی و ضمنا قصد دشمن را در اصلاح خطای محاسباتی‌اش هم شیرفهم کنند. اطلاق جاسوسی و خیانت به دولتمردان اسبق با پیامک ممکن نیست بلکه در صلاحیت دستگاه‌های رسمی امنیتی و اطلاعاتی در جمهوری اسلامی است» در ادامه نیز علی نیکزاد، نایب رئیس مجلس که ریاست جلسه را برعهده داشت، تاکید کرد: «ما نه رئیس مجلس، نه رئیس‌جمهور و نه مسئولان دیگر کشور را خیانتکار نمی‌دانیم». اتفاقا در اینجا دیگر مساله شخص محمدجواد ظریف و کنارزدن او از دولت پزشکیان مطرح نیست بلکه یک رویه و بدعت مطرح است که با اسم ظریف در حال ایجاد آن هستند رویه شاخ بر دولت و شائتاژ و پروپاگاندا برای عقب‌نشینی دولت و در نتیجه پذیرفتن خواسته تندروها که اگر پزشکیان بخواهد در همین گام نخست در مقابل تندروها کوتاه بیاید به اسم وفاق ملی اجازه هر کاری به آنها بدهد باید منتظر بود که در اقدامات بعدی مثل رفع فیلترینگ، FATF، قانون حجاب، توافق با غرب و... نیز تندروها با همین رویه پزشکیان را وادار به عقب‌نشینی کنند. چنانکه روز گذشته تندروهای بهارستان نشین نیز مصرانه خواستار قرائت گزارش کمیسیون امنیت ملی از استنکاف رئیس‌جمهور از اجرای قانون مشاغل حساس بودند که قالیباف در جایگاه رئیس مجلس از اختیار خود و هیات رئیسه برای اعلام ترتیب برنامه هفتگی مجلس اظهار کرد: به‌نظر می‌رسد که دولت و عقلای مجلس باید به نحوی عمل کنند که تندروها نتوانند زمام امور را به دست بگیرند و آنها را به حاشیه برانند.

قانون مجلس

معاون حقوقی رئیس‌جمهور با انتقاد از تصویب قانون ممنوعیت به کارگیری افراد ۲ تابعیتی در مشاغل خاص بیان داشت: این قانون در سال ۱۴۰۱ تصویب و از سوی شهید آیت... رئیسی رئیس‌جمهور وقت ابلاغ شد ما به جهت منافع و مصلحت نظام، ذیل اصلاح آن بودیم. مجید انصاری با ذکر این نکته که این قانون فرصت‌طلبی را از ملت سلب می‌کند، گفت: موضوع استفاده از افراد دوتابعیتی در مشاغل، از دید من می‌تواند هم فرصت و هم تهدید باشد. وی یادآور شد: بر اساس این قانون، شرط به کارگیری افراد در مناصب حساس، این است که تابعیت کشور دیگر را نداشته باشند. انصاری ادامه داد: این شرط که به طور مطلق شامل همسر و فرزندان افراد نیز می‌شود، مردم و کشور را از نخبگان علمی و پژوهشگران برجسته محروم کرده است.

معاون رئیس‌جمهور با یادآوری اینکه رهبر معظم انقلاب، موضوع اصلاح این قانون را با حساسیت به رئیس مجلس شورای اسلامی ارجاع فرمودند، اظهار کرد: رهبر معظم انقلاب شخصا به دکتر پزشکیان فرمودند با اصلاح قانون تابعیت قهری موافق هستم، نظر من را در مجلس شورای اسلامی اعلام کنید تا این قانون مانع استفاده از نیروها در مشاغل حساس نشود. انصاری همچنین در ادامه افزود: شورای انقلاب فرهنگی نیز به‌صورت هم‌زمان، در حال پیگیری اصلاح این قانون است. معاون رئیس‌جمهوری بیان داشت: خواستار تصویب اصلاحیه قانون تابعیت قهری به قید ۳ فوریت در مجلس شورای اسلامی بودیم، اما مجلس این فوریت را با این القا که این لایحه را برای دکتر ظریف آوردند، تصویب نکرد.

دیدگاه

چرا جایگاه علمی‌مان را از دست دادیم؟

در حال حاضر کشورهای منطقه به‌شدت در حال سرمایه‌گذاری در حوزه‌های تحقیقات و فناوری هستند در چنین شرایطی اگر دولت در تخصیص بودجه، کمی به این حوزه اهتمام ورزد با توجه به درون‌زا بودن رشد علمی در ایران و مزیت برخورداری از نیروی انسانی توانمند حتی با سرمایه‌گذاری بسیار کمتر از دیگر کشورها می‌توان به اهداف مورد انتظار دست یافت.

به گزارش پیام آشنا به نقل از قدس، در سه سال اخیر ایران رتبه‌های خود را در زمینه تولیدات علمی در سطح منطقه و جهان از دست داده است؛ پیش از این به لحاظ تعداد مقاله و استنادات کشور، رتبه نخست منطقه و رتبه۱۵ جهانی را داشتیم؛ حتی در بره‌های نیز برای چند ماه در استنادات علمی جایگاه چهارم را در سطح جهانی بدست آورده بودیم؛ اما در حال حاضر ضمن از دست دادن جایگاه نخست تولید علم منطقه، در سطح جهان در جایگاه مقدم ایستادهایم. از سوی دیگر در فناوری تا حدی جایگاه خود را از دست داده و چند پله سقوط کرده‌ایم در خصوص ریشه‌های چنین اتفاق تلخی باید گفت در پژوهش و فناوری، سرمایه‌گذاری دولت نقش بسیار پررنگی دارد. یعنی اینکه حوزه تحقیقات و فناوری از میزان تولیدات ناخالص ملی یا همان جی‌دی‌پی چقدر سهم می‌برد. در مقطعی سهم تحقیقات و فناوری از جی‌دی‌پی کشور به ۵ درصد می‌رسید حال آنکه تأکید رهبر معظم انقلاب بر این بود این میزان باید به ۱۵ درصد برسد. در برنامه‌های پنج ساله پنجم و ششم پیشرفت کشور این ارقام برای پژوهش پیش‌بینی شده بود؛ اما این رقم در حال حاضر به ۰۳ درصد رسیده است. درواقع نه تنها به رقم پیش‌بینی شده در برنامه پیشرفت کشور نرسیدیم بلکه همان میزان ۵ درصد هم کاهش یافته است.

بنابراین مهم‌ترین عامل در این خصوص به بودجه برمی‌گردد. واقعیت آن است بخش پژوهش کشور به لحاظ مالی فعلاً وضعیت خوب و مناسبی ندارد. علاوه بر این در کنار این موضوع بحث تحریم هم مطرح است؛ بدان معنا که ارتباطات بین‌المللی ما از نظر علمی قطع شده است. بخشی از مقالات علمی پژوهشگران ایرانی به‌سختی در نشریات معتبر دنیا چاپ می‌شوند. برای بعضی نشریات مثل آی‌اس‌آی یا پایگاه داده اینوبدیت حتی پول عضویت هم پرداخت کنیم به ما اجازه دسترسی نمی‌دهند.

ضمن اینکه به دلیل اعمال تحریم‌های ظالمانه علیه کشور، بسیاری از تجهیزات آزمایشگاهی و مواد اولیه را بسیار گران تر از از ۷۰ هزار تومانی خریداری می‌کنیم حتی این مواد و تجهیزات گاهی با نرخ ۱۰۰ هزار تومانی به دست پژوهشگران ایرانی می‌رسد و به همین خاطر توان مالی ما برای رقابت صنعتی با کشورهای منطقه هر روز بیشتر از گذشته کاهش می‌یابد از سوی دیگر، مهاجرت نخبگان هم تا حدی توان علمی ایران را کاهش داده است. با وجود تربیت جوانان بسیار توانمند در دانشگاه‌های کشور نمی‌توانیم از این فرصت و ظرفیت به‌خوبی استفاده کنیم و بهترین‌های آن‌ها جذب کشورهای دیگر می‌شوند و به‌طور طبیعی همین موضوع نیز توان علمی ما را کاهش می‌دهد.

البته امید آن داریم با درایت دولت وفاق ملی، سهم افزایش پیدا کند و شاهد ماندگاری نخبگان علمی در کشور و استفاده حداکثری از ظرفیت آن‌ها باشیم. ضمن اینکه توسعه روابط بین‌الملل در حوزه علمی نیز می‌تواند به افزایش رشد علمی کشور کمک کند.

واقعیت آن است در حال حاضر کشورهای منطقه بشدت در حال سرمایه‌گذاری در حوزه‌های تحقیقات و فناوری هستند در چنین شرایطی اگر دولت در تخصیص بودجه، کمی به این حوزه اهتمام ورزد با توجه به درون‌زا بودن رشد علمی در ایران و مزیت برخورداری از نیروی انسانی توانمند، حتی با سرمایه‌گذاری بسیار کمتر از دیگر کشورها می‌توان به اهداف مورد انتظار دست یافت.

وقت آن است وزارتخانه‌های علوم و بهداشت و همچنین معاونت علمی نهاد ریاست جمهوری تلاش بیشتری را برای افزایش بودجه سال آینده حوزه‌های تحقیقات و فناوری به کار بندند در حال حاضر بودجه حوزه تحقیقات و فناوری یا لنگوتی نیازهای این حوزه نیست به گونه‌ای که برای مثال بودجه‌ای که در وزارت بهداشت برای معاونت تحقیقات و فناوری برای سال آینده تعیین شده حدود ۲۵۰ میلیارد تومان است و کفاف هدف یاد شده را نمی‌دهد. این رقم حداقل باید دو برابر شود تا پاسخگوی نیازها باشد.

علاوه بر این باید شرایط جذب نیروی انسانی در حوزه تحقیقات و فناوری نیز فراهم شود. واقعیت این است مراکز تحقیقاتی برای بخشی از نخبگان جوان ما چندان جذاب نیست به دلیل آنکه این مراکز از وضعیت مالی و رفاهی مناسبی برخوردار نیستند. حقوق اعضای هیئت علمی به‌خصوص استادیاران جوان بسیار ناچیز است یک استادیار جوان در تهران حداکثر ۲۵ میلیون تومان حقوق دریافت می‌کند. باید به وضعیت رفاهی و معیشتی نخبگان خود سامان دهیم وگرنه همچنان آن‌ها را از دست خواهیم داد آن هم در شرایطی که تنها توانمندی کشور در حوزه علمی، نیروی انسانی است. ریل‌گذاری سومی که دولت می‌تواند در راستای تحقق هدف یاد شده انجام دهد بازسازی و نوسازی امکانات آزمایشگاهی کشور است.

بسیاری از تجهیزات آزمایشگاهی مراکز تحقیقاتی کشور فرسوده و مربوط به دو سه دهه گذشته است. این در حالی است که برای انجام فعالیت‌های تحقیقات در لبه دانش، نیاز به تجهیزات آزمایشگاهی مدرن داریم فراموش نکنیم ارتقای جایگاه علمی کشورمان در سطح بین‌الملل نیازمند جبران عقب‌ماندگی‌ها در حوزه تحقیقات و فناوری از طریق تأمین اعتبارات، تسهیل امور پژوهشی و شایسته‌سالاری در مدیریت پژوهش کشور است.

به امید روزی که بتوان جایگاه از دست رفته را باز دیگر بدست آورد و بر قله رفیع علمی دنیا ایستاد.

شاهین آخوندزاده، معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت